

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.855/2018/3.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Kovács Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Pataki Árpád bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Dr. Bodolai László ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

Dr. Kovács Lóránd Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kovács Lóránd ügyvéd)

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.21.332/2017/7-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 70.P.22.307/2017/3.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes köteles az államnak - külön felhívásra - megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes az ... internetes sajtótermék belpolitikai újságírója volt. Az alperes által kiadott ... internetes sajtótermékben 2015.

december 9-én „A nap karikatúrája a ...-on” címmel jelent meg karikatúra. A rajzon felismerhetően a felperes figurája látható, ahogy egy íróasztalnál ülve két kézzel gépel egy laptopon, és további kezek nyúlnak ki a testéből, amelyekben pénzkötegek vannak. A kép széléről más kezek nyúlnak a felperes felé, amelyekben szintén pénzkötegek vannak. A kép címe: „Így működik a független média”. A karikatúrához az alperes a „...”, „karikatúra”, „...”, „ellenzék”, „független média” kulcsszavakat fűzte.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében kérte megállapítani, hogy az alperes a kép közzétételével megsértette a személyhez fűződő jogait, ezen belül a jóhírnevét és a becsületét azzal, hogy a kép azt a látszatot keltette, hogy a felperes a függetlenségét cáfolva politikai megrendelésre dolgozik. A karikatúra valótlannul sugallja, hogy a felperes korrupt, illetve korrumpálható újságíró, amellyel a jóhírnevét, hitelességét kérdőjelezi meg, amely újságíróként számára rendkívül lényeges érték. Kérte az alperest a további jogsértéstől való eltiltásra, továbbá a kép eltávolítására és 800.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezni.

- [3] Az alperes a kereset elutasítását indítványozta. Védekezése szerint nem a felperesről, hanem általában a független médiáról kívánta véleményét kifejezésre juttatni, a felperes pedig olyan emblemikus személyiség, akiről az ... című sajtóterméket, illetve a teljes független médiát lehet azonosítani. A kép nem a felperesről, illetve a független médiáról állítja, hogy korrupt, hanem arra az ellentmondásra hívja fel a figyelmet, hogy a független média is elfogadja a támogatók pénzét, amelyből fenntartja magát és ez az újságírói munkájukat is befolyásolja. A karikatúra a szabad véleménynyilvánítás határait nem lépi túl.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes azzal, hogy az általa kiadott ... internetes sajtótermékben 2015. december 9. napján „A nap karikatúrája a ...-on” című rajzon a felperest, mint pénzt elfogadó újságírót szerepeltette, megsértette a felperes becsületét, az alperest a további jogsértéstől eltiltotta és kötelezte a karikatúra internetes oldalról való eltávolítására, valamint 300.000 forint és annak 2017. január 27. napjától járó törvényes mértékű kamatának az alperes részére történő megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította és rendelkezett az elsőfokú eljárási költség és illeték viseléséről.

- [5] Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése alapján eljárt másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság

ítéletét helybenhagyta és rendelkezett a másodfokú eljárási költség és illeték viseléséről.

- [6] A jogerős ítélet indokolása szerint az alperes karikatúrája a cím alapján újságíróként megjelenített személy rajzolt alakján a felperes arcát fényképszerű részletességgel ábrázolja, a „címkefelhőbe” a felperes nevét is feltüntette, ami által a felperes kétségtelenül felismerhető. Ezáltal, függetlenül attól, hogy a karikatúra egy általános jelenséget kívánt a független médiával kapcsolatban kritizálni, az olvasóközönség a képet akként értelmezi, hogy bár más is lehet érintett, a felperes biztosan érintett abban, hogy a cikkeiért a támogatóktól pénzt kap. Amennyiben az alperes a független médiaként jelzett médiaszegmens munkatársaira, újságíróira vonatkozó véleményét csak általában kívánta volna kifejezni, szükségtelen lett volna a felperes fényképszerű ábrázolása és nevének a kulcsszavak között történő feltüntetése. Miután a felperes vonatkozásában az alperes semmilyen támogatásra vonatkozó adatot nem állított és bizonyított, a karikatúra a felperesre nézve ténybeli alap hiányában indokolatlanul bántó, illetve a logika alapvető szabályaival ellentétesen alkotott, véleménybe bűjtatott hamis tényállítás. Ezért az alperes a felperes személyét ilyen módon felhasználó ábrázolással a Ptk. 2:45. §-a alapján megsértette a felperes személyiségi jogát.
- [7] Az a vélemény, hogy a magukat függetlennek állító média újságírói kapkodnak-e maguk is támogatásért, a 7/2014. (III.7.) AB határozatban foglaltakra is figyelemmel, mint a közügyekre vonatkozó véleménynyilvánítás védelem alatt áll. Ténybeli alap nélkül azonban, annak megjelenítése, hogy a felperes ilyen támogatásokból élő újságíró, jogsértő véleményként a védelem körén kívül esik. Az újságíró nem minden esetben közéleti szereplő, a védelem fókuszában a közügyekre vonatkozó vita és nem az érintett személy közéleti szereplői státusza áll. A felperesnek sem kell pusztán az újságírói létéből eltérni a személye ellen irányuló, függetlenségét ténybeli alap nélkül, indokolatlanul bántó ábrázolást. Minderre tekintettel a jogerős ítélet a jogsértést a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapította, a b) pont szerint az alperest a további jogsértéstől eltiltotta és a d) pont alapján rendelkezett a sérelmes helyzet megszüntetéséről.
- [8] A jogerős ítélet a megállapított jogsértéssel összefüggésben a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerinti körülmények figyelembevételével állapította meg a sérelemdíj összegét.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással az alperes

nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és „a felperes kereseti kérelmének helyt adása” – a felülvizsgálati kérelem tartalma szerint a kereset elutasítása – érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint, az eljáró bíróságok helyesen állapították meg, hogy a karikatúra véleményt nyilvánít ki, tévesen jutottak azonban arra a következtetésre, hogy az alkalmas a felperes becsületének megsértésére. A jogerős ítélet indokolása ellentmondásos is, mert egyrészt a véleménynyilvánítás szabadságának körébe vonja a magukat függetlennek állító média újságíróinak támogatásának bírálatát, ugyanakkor a felperesről alkotott ilyen véleményt már jogsértőnek tekinti. A felperes felismerhető módon való ábrázolása a karikatúrában a művészi jellegű alkotás egyik lényeges eleme, így az nem lehet jogsértő. Az eljáró bíróságok indokolatlanul hagyták figyelmen kívül a karikatúra címét, amely önmagában meghatározza annak tartalmát, a karikatúrán ábrázolt alak és a karikatúra címe csak együttesen értelmezhető. Ha a karikatúrával ábrázolt vélemény, a magukat függetlennek állító újságírókra megfogalmazható, akkor ez a vélemény a felperesre nézve sem lehet jogsértő. A vélemény a független újságírók, közöttük a felperes cikkei érinti. Ezért a perben nem azt kellett bizonyítani, hogy a felperes kapott-e pénzt, hanem azt, hogy írt-e olyan közéleti cikkeket, amelyek a független újságírás keretében jelentek meg. Az alperes véleménye az, hogy ezek a cikkek között számos olyan szerzemény van, amely nem mástól függetlenül született. A karikatúra felperes vezető belpolitikai újságíró munkásságára vonatkozó vélemény, amelyet a felperes azáltal, hogy közéleti cikkeket jelentetett meg arccal és névvel, a kritikát is vállalta. A karikatúrában megfogalmazott értékítélet nem önkényes, az alperes felelősségre vonása a véleménynyilvánításhoz való alapjog indokolatlan korlátozását jelenti. A jogerős ítélet a kellemetlenségen túl nem állapított meg hátrányt, a sérelemdíj alkalmazására kizárólag szankciós jelleg miatt került sor, amely elfogadhatatlan.

[10] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[11] A Kúria a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül. A jogerős ítéletnek a marasztalási összeget meghaladó sérelemdíj iránti keresetet elutasító rendelkezése felülvizsgálattal nem volt támadott.

[12] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

[13] A perben sérelmezett karikatúra a függetlennek jelzett média szegmensében egy általános jelenséget bírál, melynek fő mondanivalója szerint e média sem lehet teljesen független, ha

támogatók pénzéből tartja fenn magát. A bírálathoz tárgyává tett jelenséget a gúnyrajz egy számítógépen dogozó, több kezével pénzkötegekért nyúló, kapkodó újságíró, feléje is pénzkötegeket kínáló kezek között ábrázolva jeleníti meg. A kifogásolt alkotás társadalmi, politikai jelenséget ábrázol a karikatúra eszközeivel. Az ítélezési gyakorlat szerint azonban a művészi eszköz alkalmazása sem sértheti más személyiségi jogát (Pfv.IV.20.497/2007/5.).

- [14] A függetlennek jelzett médiaszegmenssel szemben megfogalmazott kritika, mely szerint nem lehet független az, aki anyagi támogatásban részsül, vagy azért „kapkod”, a véleménynyilvánítás szabadsága körébe tartozik. A perbeli karikatúra azonban nem csupán a kritika tárgyává tett jelenséget, hanem a véleményezett csoportból a felperes személyét kiragadva és a felperest felismerhető módon ábrázolva jelenítette meg. Amint azt tartalmilag a jogerős ítélet is helytállóan megállapította, a bírálathoz tárgyává tett személyi körből a felperes személyének kiragadása és felismerhető módon történő ábrázolása már nem szükséges a társadalmi jelenségről alkotott kritikus vélemény megfogalmazásához. A konkrét személyre vonatkoztatott közlés véleményként kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, sértő, burkoltan állítja, hogy a felperes korrumpálható újságíró. Ez a közlés, miután a perben igazolt ténybeli alapja nincs, meghaladja a szabad véleménynyilvánítás kereteit.
- [15] A felülvizsgálati állásponttal szemben, nem ellentmondásos a jogerős ítélet indokolása azáltal, hogy a bírált társadalmi jelenségről alkotott véleményt nem minősítette jogsértőnek, szemben a felperesről – ténybeli alap nélkül – alkotott, a társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, indokolatlanul bántó, sértő véleménnyel. Az ilyen közlési mód tekintetében még a művészi eszköz alkalmazására való hivatkozás sem mentesít a jogsértés alól.
- [16] A felülvizsgálati kérelemben kifejtett állásponttal szemben, az eljárás bíróságok nem önmagában szankciós jelleggel, hanem a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésben írt feltételek szerint, a felperest ért kellemetlenség mellett az alperes nagyfokú felróhatóságára is figyelemmel határozták meg a sérelemdíj mértékét, amely mérlegelés nem volt kirívóan okszerűtlen, a kialakult ítélezési gyakorlattól eltérő.
- [17] Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül marasztalta az alperest. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[18] Ptk. 2:45. §, 2:52. §

Záró rész

[19] A felperesnek áthárítható felülvizsgálati eljárási költsége nem merült fel. A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a pervesztes alperes köteles az államnak megtéríteni.

Budapest, 2019. szeptember 11.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.
előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

S.K.

bírósági ügyintéző